

บทที่ 5

ผลการวิจัยด้านความพึงพอใจ

ในบทนี้จะรายงานผลที่ได้จากการให้นักศึกษาตอบข้อคำถามอันทันที สำหรับวัดความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งจะให้นักศึกษาทำทุกครั้งหลังจากจบการเรียนการสอนในแต่ละบท โดยข้อคำถามมี 2 ข้อ เหมือนกันทุกบท ได้แก่

1. จากกระบวนการเรียนการสอนในเนื้อหาบทเรียนที่ผ่านมา หากคะแนนเต็ม 10 นักศึกษาจะให้คะแนนกระบวนการเรียนการสอนดังกล่าวเท่าไร เพราะเหตุใด
2. นักศึกษาพึงพอใจกระบวนการเรียนการสอนในเนื้อหาบทเรียนที่ผ่านมาหรือไม่ มากน้อยอย่างไร เพราะเหตุใด จงอธิบายพร้อมเสนอแนวทางปรับปรุงแก้ไข

ด้วยข้อคำถามดังกล่าว จึงได้นำคำตอบที่ได้มาสรุปและวิเคราะห์ใน 2 ลักษณะ คือ วิเคราะห์ความพึงพอใจเป็นตัวเลขค่าเฉลี่ย ที่คำนวณได้จากคำตอบข้อ 1 และ จากคำตอบข้อ 2 ก็วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยการแยกแยะคำตอบที่คล้ายคลึง และแตกต่าง ออกเป็นหมวดหมู่ พร้อมกับหาส่วนที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน แล้วสรุปประเด็นให้ชัดเจนว่า ผู้เรียนพึงพอใจกระบวนการเรียนการสอนที่ใช้ไปหรือไม่ เพราะอะไร ทั้งนี้จึงแบ่งการรายงานผลออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

- 5.1 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อกระบวนการ PAR : วิเคราะห์จากคะแนนที่ให้มา
 - 5.1.1 สรุปความพึงพอใจของนักศึกษา จากคะแนนที่ให้มา
 - 5.1.2 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษา จากคะแนนที่ให้มา
- 5.2 ความพึงพอใจ ของนักศึกษา ที่มีต่อกระบวนการ PAR : วิเคราะห์จากคำตอบอันทันที
 - 5.2.1 สาเหตุที่นักศึกษาพึงพอใจในกระบวนการเรียนการสอนแบบ PAR
 - 5.2.2 สาเหตุที่นักศึกษาไม่พึงพอใจในกระบวนการเรียนการสอนแบบ PAR

5.1 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อกระบวนการ PAR : วิเคราะห์จากคะแนนที่ให้มา

5.1.1 สรุปความพึงพอใจของนักศึกษา จากคะแนนที่ให้มา

จากข้อคำถามสำหรับวัดความพึงพอใจของนักศึกษาข้อแรกที่ว่า “จากกระบวนการเรียนการสอนในเนื้อหาบทเรียนที่ผ่านมา หากคะแนนเต็ม 10 คะแนน นักศึกษาจะให้คะแนนกระบวนการเรียนการสอนดังกล่าวเท่าไร เพราะเหตุใด” ซึ่งให้นักศึกษาทำทุกครั้งหลังจากเรียนจบเนื้อหาแต่ละบท ผู้สอนได้รวบรวมคำตอบ และได้นำคะแนนที่นักศึกษาให้มาหาค่าเฉลี่ยเป็นคะแนนความพึงพอใจของแต่ละบท แล้วนำค่าเฉลี่ยจากแต่ละบท มาคิดค่าเฉลี่ยรวม ได้เท่ากับ 8.87 จากนั้นได้วัดว่า หากค่าเฉลี่ยของแต่ละบทเท่ากับหรือสูงกว่า 8.87 หมายความว่านักศึกษา “พึงพอใจในบทเรียนนั้นมาก” หากค่าเฉลี่ยแต่ละบทน้อยกว่า 8.87 หมายความว่านักศึกษา “พึงพอใจ” ได้ผลดังตารางที่ 7 นี้

ตารางที่ 7 แสดงคะแนนเฉลี่ย และระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อกระบวนการ PAR ในการเรียนการสอนแต่ละบทเรียน

เนื้อหาแต่ละบทเรียน	คะแนนเฉลี่ย (10)	วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจ	
		พึงพอใจ	พึงพอใจมาก
บทที่ 1 สารคดีกับงานเขียนประเภทอื่น ๆ และลักษณะสำคัญของสารคดี	8.90		✓
บทที่ 2 การมองสถานการณ์ให้เป็นสารคดี	8.90		✓
บทที่ 3 การรวบรวมข้อมูลและการเขียน Plot	7.63	✓	
บทที่ 4 โครงสร้างสารคดี			
บทที่ 4/4.1 การตั้งชื่อเรื่อง	8.80	✓	
บทที่ 4/4.2 การเขียนส่วนนำเรื่อง	8.61	✓	
บทที่ 4/4.3 การเดินเรื่อง	9.06		✓
บทที่ 4/4.4 การเขียนส่วนสรุปเรื่อง	9.25		✓
บทที่ 5/5.1 กลวิธีการเขียนสารคดี	9.33		✓
บทที่ 5/5.2 คุณลักษณะของสารคดี	8.63	✓	
บทที่ 6 การวิจารณ์สารคดี	9.59		✓

* ยังไม่ได้วัดความพึงพอใจตอนท้ายบทที่ 4 นี้ เพราะนักศึกษาเกิดผลสัมฤทธิ์ในระดับ “ควรปรับปรุง” จึงได้ทำกระบวนการซ้ำอีกครั้ง โดยแบ่งหัวข้อการเรียนออกเป็น 4 ข้อย่อย (4.1-4.4) แล้วจึงวัดความพึงพอใจทีละครั้งตามหัวข้อ

ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีการเรียนการสอน ด้วยกระบวนการ · PAR ค่าเฉลี่ย อยู่ระหว่าง 7.63 - 9.59 โดยในบทที่ 1, 2, 4/4.3, 4/4.4, 5/5.1 และ บทที่ 6 นักศึกษา “พึงพอใจ มาก” ส่วนในบทอื่น ๆ นักศึกษา “พึงพอใจ” ในระดับปกติ ซึ่งกระบวนการ PAR ในบทเรียนที่ นักศึกษาพึงพอใจมากที่สุด คือบทเรียนที่ 6 การวิจารณ์สารคดี ได้คะแนนเฉลี่ย 9.59 ตามด้วย บทที่ 5/5.1 กลวิธีการเขียนสารคดี และ 4/4.4 การเขียนส่วนสรุปเรื่อง คะแนนเฉลี่ย 9.33 และ 9.25 ตามลำดับ ส่วนกระบวนการ PAR ในบทเรียนที่นักศึกษาพึงพอใจน้อยที่สุด คือ บทที่ 3 การ รวบรวมข้อมูลและการเขียน Plot ได้คะแนนเฉลี่ย 7.63

5.1.2 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษา จากคะแนนที่ให้มา

(1) กระบวนการเป็นที่พึงพอใจของนักศึกษา

จากผลคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR ดังรายละเอียดในตารางที่ 5.1 ข้างต้นนั้น แสดงให้เห็นว่า ในภาพรวมแล้วกระบวนการ PAR เป็นที่พึงพอใจ หรือเป็นที่ชื่นชอบสำหรับนักศึกษาค่อนข้างมาก แต่หากพิจารณาจากความพึงพอใจ ในแต่ละบทแล้ว อาจมีน้อยแตกต่างกัน เพราะผู้สอนได้ใช้วิธีการศึกษาบทเรียน (กระบวนการ ในช่วง Study) ที่แตกต่างกัน” ดังจะได้วิเคราะห์ต่อไป

(2) กระบวนการที่นักศึกษาพึงพอใจมาก คือศึกษาจากเอกสารก่อนสรุปบทเรียน

กระบวนการที่ได้คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุดคือ การเรียนการสอนในบทที่ 6 ซึ่งได้ คะแนนเฉลี่ยถึง 9.59 โดยวิธีการศึกษาบทเรียนที่ใช้คือ “การศึกษาจากเอกสารก่อนสรุปบทเรียน” อันเป็นวิธีการศึกษาที่ผู้สอนใช้ในแทบทุกบทเรียน (ยกเว้น บทที่ 1/1.2 บทที่ 2 และบทที่ 5/5.2) ซึ่ง ส่งผลให้นักศึกษาพึงพอใจในการเรียนการสอนด้วยคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า 8.5 ทั้งสิ้น ดังนั้น หาก ตัดสินด้วยคะแนนความพึงพอใจโดยเฉลี่ยนี้ จึงพอสรุปได้ว่าการศึกษาบทเรียนด้วยวิธีการศึกษา จากเอกสารก่อนสรุปบทเรียน เป็นวิธีการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับการนำมาใช้ในการเรียนการ สอนเป็นอย่างยิ่ง

* การเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR แต่ละบทเรียน มี 3 ขั้นตอน คือ Study – Reflection – Action ดูรายละเอียดได้ในบทที่ 2

** ดูรายละเอียดเรื่อง “วิธีการเรียนการสอนในช่วง Study” ได้ที่ตาราง 6

ทั้งนี้ในการเรียนการสอนบทที่ 3 ที่ผู้สอนใช้วิธีการศึกษาบทเรียนด้วยการศึกษาเอกสารก่อนสรุปบทเรียนเช่นกัน แต่ผลคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจที่ได้ คือ 7.63 แม้จะเป็นคะแนนที่นับว่าสูง แต่กลับเป็นคะแนนที่น้อยที่สุดในบรรดาการเรียนการสอนทุก ๆ บท จึงได้วิเคราะห์เชิงลึกในหัวข้อถัดไป

(3) กระบวนการที่ต้องเรียนซ้ำ โดยเนื้อหาไม่เปลี่ยนแปลง นักศึกษาจะพึงพอใจน้อย

เพื่อจะวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่ทำให้คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจ ในการเรียนการสอนบทที่ 3 ได้น้อยที่สุด ผู้สอนจึงกลับไปทบทวนถึงกระบวนการเรียนการสอนที่ดำเนินการไป พบว่า แม้จะใช้วิธี "การศึกษาจากเอกสารก่อนสรุปบทเรียน" เช่นเดียวกับบทอื่น ๆ แต่ผู้สอนได้จัดให้นักศึกษาเรียนซ้ำเนื้อหาเดิมถึง 2 ครั้ง คือ เมื่อนักศึกษาเรียนครบกระบวนการในคาบเรียนที่ 9 แล้วทำแบบทดสอบเก็บคะแนน (ในช่วง Action) นักศึกษาทำไม่ได้ดีเท่าที่ควร ผู้สอนจึงให้นักศึกษาเรียนเนื้อหาซ้ำอีกครั้งหนึ่ง โดยเริ่มกระบวนการใหม่ ในคาบเรียนที่ 10 และ 11^{*} แม้จะสอนให้เปลี่ยนวิธีคิด วิธีวิเคราะห์ แต่ด้วยเนื้อหาเดิม เอกสารเดิม ก็อาจทำให้นักศึกษารู้สึกเบื่อหน่าย และพึงพอใจต่อกระบวนการนี้ ไม่มากเท่ากับกระบวนการในบทอื่น ๆ

(4) กระบวนการที่ต้องเรียนซ้ำ หากปรับเนื้อหาและเอกสาร นักศึกษาจะพึงพอใจมาก

การเรียนการสอนเพียงครั้งเดียว แล้วเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน้อยนั้น ไม่ได้เกิดขึ้นกับการเรียนในบทที่ 3 เพียงบทเดียวเท่านั้น ในบทที่ 4 ก็เช่นกัน โดยในบทที่ 4 นี้ เมื่อไม่เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี ผู้สอนก็ให้นักศึกษากลับไปเรียนรู้ใหม่อีกครั้ง ซึ่งหลังจากได้เรียนรู้การสร้างกระบวนการเรียนซ้ำมาจากบทที่ 3 แล้ว ผู้สอนได้ให้นักศึกษาเรียนรู้ใหม่ โดยเปลี่ยนเอกสารการเรียนรู้ และปรับหัวข้อการเรียนรู้ ให้แบ่งออกเป็น 4 หัวข้อย่อย เปรียบเทียบได้ดังตารางที่ 8

* รายละเอียดในบทที่ 3 ตารางที่ 2 คาบเรียนที่ 9-11

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบกระบวนการเรียนการสอนในบทที่ 4 ครั้งแรก และครั้งที่สอง

คาบที่	กระบวนการครั้งแรก	กระบวนการครั้งที่สอง
12	Study – Reflection – Action ในเนื้อหาเรื่อง "โครงสร้างสารคดี" ผลคือ นักศึกษาส่วนมาก เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ "ควรปรับปรุง" จึงเรียนใหม่ในคาบที่ 15-17	-
15	-	Study – Reflection – Action ในเนื้อหาเรื่อง "4.1 การตั้งชื่อเรื่อง 4.2การเขียนนำเรื่อง"
16	-	Study – Reflection – Action ในเนื้อหาเรื่อง "4.3 การเดินเรื่อง"
17	-	Study – Reflection – Action ในเนื้อหาเรื่อง "4.4 การเขียนสรุปเรื่อง"

หลังจากจบคาบเรียนที่ 15 16 และ 17 นักศึกษาได้ทำแบบฝึกหัด ซึ่งเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับดีมาก และดีรวมกัน ร้อยละ 73.91 70.83 และ 85.70 ตามลำดับ ประกอบกับคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในที่นักศึกษามีต่อกระบวนการนั้น อยู่ระหว่าง 8.61 - 9.25 แสดงให้เห็นว่า หากกระบวนการในครั้งใดส่งผลให้นักศึกษาเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับต่ำ และจำเป็นต้องให้เรียนรู้ซ้ำอีกครั้ง จะต้องปรับเปลี่ยนเนื้อหาให้ต่างไปจากการเรียนการสอนในครั้งแรก โดยเฉพาะหัวข้อใหญ่ ที่มีเนื้อหาซับซ้อน ควรจะแบ่งหัวข้อให้เรียนรู้ทีละหัวข้อย่อย และวัดผลสัมฤทธิ์เป็นครั้ง ๆ ไป

(5) แม้จะให้ไปศึกษาเองทั้งหมด นักศึกษาก็ยังพึงพอใจ

ในการเรียนการสอนบทที่ 5/5.2 ที่ผู้สอนกำหนดให้นักศึกษาแบ่งกลุ่ม แบ่งหัวข้อไปค้นคว้าเรียนรู้เองทั้งหมด แล้วกลับมาสอนเพื่อนร่วมชั้นเรียนในคาบเรียนถัดไปนั้น เบื้องแรกผู้สอนมีความกังวลว่า นักศึกษาอาจไม่สามารถค้นคว้าได้ด้วยตัวเองทั้งหมด อาจต้องกลับมาทำกระบวนการใหม่ เพื่อเติมเต็มเนื้อหาในส่วนที่นักศึกษาค้นคว้ามาไม่ครบ แต่เมื่อได้เห็นผลงานที่นักศึกษาค้นคว้ามา ปรากฏว่าครบถ้วนสมบูรณ์ ไม่ต้องเรียนรู้ซ้ำอีกครั้ง แสดงให้เห็นชัดเจนทั้งจากคะแนนแบบฝึกหัดที่นักศึกษาทำได้ในระดับดีมาก และดี รวมกันถึงร้อยละ 64.70 และจากคะแนนเฉลี่ย ความพึงพอใจในกระบวนการเรียนการสอนที่นักศึกษาให้มา 8.63 คะแนน (คะแนน

เต็ม 10 คะแนน) จึงพอสรุปได้ว่าวิธีการศึกษาแบบให้ค้นคว้าด้วยตัวเองนี้ ก็สามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้ดีเช่นกัน

5.2 ความพึงพอใจ ของนักศึกษา ที่มีต่อกระบวนการ PAR : วิเคราะห์จากคำตอบอันทัน

จากข้อคำถามสำหรับวัดความพึงพอใจของนักศึกษา ข้อสองที่ว่า “นักศึกษาพึงพอใจกระบวนการเรียนการสอนในเนื้อหาบทเรียนที่ผ่านมา หรือไม่ มากน้อยอย่างไร เพราะเหตุใด จงอธิบายพร้อมเสนอแนวทางปรับปรุงแก้ไข” ซึ่งให้นักศึกษาทำทุกครั้ง หลังจากเรียนจบเนื้อหาแต่ละบท ผู้สอนได้รวบรวมคำตอบ และจัดหมวดหมู่สรุปผลออกมาเป็นสาเหตุที่นักศึกษาพึงพอใจและไม่พึงพอใจในกระบวนการเรียนการสอนแบบ PAR ดังนี้

5.2.1 สาเหตุที่นักศึกษาพึงพอใจในกระบวนการเรียนการสอนแบบ PAR

จากข้อคำตอบที่รวบรวมได้ นักศึกษาให้เหตุผลในเรื่องความพึงพอใจที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอนแบบ PAR 6 ประการ ดังนี้

- (1) กิจกรรมทำให้แตกฉาน หมายถึง หลังจากทำกิจกรรมในชั้นเรียนแล้ว นักศึกษาเกิดความรู้ ความเข้าใจในบทเรียนอย่างถ่องแท้ จนไม่ต้องกลับมาท่องหนังสือซ้ำอีก
- (2) กิจกรรมช่วยเสริมทักษะการนำไปใช้ หมายถึง หลังจากทำกิจกรรมในชั้นเรียนแล้ว นักศึกษาเกิดความเข้าใจอย่างแตกฉาน จนสามารถนำความรู้ที่เข้าใจนั้น ไปใช้ได้จริงในทางปฏิบัติ
- (3) กิจกรรมช่วยสร้างบรรยากาศ หมายถึง นักศึกษารู้สึกเพลิดเพลิน กับกิจกรรมในชั้นเรียน ทำให้ได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน มีความเป็นกันเองทั้งระหว่างนักศึกษาด้วยกัน และระหว่างนักศึกษากับผู้สอน
- (4) กิจกรรมทำให้ได้เปิดโลกทัศน์ หมายถึง หลังจากทำกิจกรรมในชั้นเรียนแล้ว นักศึกษาได้รู้ ได้เห็น และเกิดมุมมองใหม่ ๆ ในสิ่งที่ไม่เคยคาดคิดมาก่อน โดยเฉพาะในเรื่องราวที่อยู่นอกบทเรียน ได้แก่ มุมมองต่อตนเอง ต่อผู้คนรอบข้าง และต่อสังคม อันทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อตนเอง ต่อผู้คน และต่อสังคมต่อไป

- (5) กิจกรรมช่วยเสริมสัมพันธ์ภาพ หมายถึง กิจกรรมในชั้นเรียน ช่วยให้นักศึกษา ได้รู้จักกันและกันมากขึ้น โดยเฉพาะกิจกรรมที่ต้องแลกเปลี่ยนทรรศนะ ทำให้ได้เห็นตัวตนของกันและกันมากขึ้น อันส่งผลให้เกิดมุมมอง ที่ดีต่อกันมากขึ้น และเกิดเป็นมิตรภาพที่ดีในที่สุด
- (6) กิจกรรมทำให้เข้าใจตัวเอง หมายถึง หลังจากทำกิจกรรมในชั้นเรียนแล้ว นักศึกษาได้รู้จักตัวเอง ได้ค้นพบตัวเอง และเข้าใจตัวเองมากขึ้น ทำให้ได้เริ่มรู้ว่า ตนเองชอบหรือไม่ชอบอะไร มีข้อดีข้อเสียตรงไหน และเริ่มวางแผนชีวิตต่อไปได้ว่าตนเองถนัดในงานทางด้านไหน และควรปรับปรุงตัวอย่างไร

โดยรายละเอียดที่รวบรวมได้จากนักศึกษาทั้งหมด ได้สรุปอยู่ในตารางที่ 9 นี้

ตารางที่ ๑ สาเหตุที่นักศึกษาพึงพอใจในกระบวนการเรียนการสอนแบบ PAR

บทที่	เนื้อหา	ข้อดีของการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR					ทำให้เข้าใจตัวเอง
		เสริมทักษะการนำไปใช้	ทำให้เข้าใจและแตกฉาน	สร้างบรรยากาศ	เปิดโลกทัศน์	เสริมสัมพันธ์ภาพ	
1	สารคดีกับงานเขียนประเภทต่าง ๆ และลักษณะสำคัญของสารคดี	- (22 คน) ทำให้เข้าใจความแตกต่างของงานเขียนอย่างแท้จริง สามารถแยกแยะได้ถูกต้อง	- (1 คน) ทำกิจกรรมแล้วเข้าใจชัดเจน ดีกว่าต้องตั้งใจฟัง ตั้งใจจดการบรรยาย - (12คน) การได้วัดความเข้าใจตัวเองก่อนเข้าสู่เนื้อหา ทำให้รู้ตัวตัวเองเข้าใจผิดในประเด็นใดบ้าง เมื่อเรียนรู้แล้ว ก็ทำให้เข้าใจได้อย่างแม่นยำ - (1คน) กิจกรรมทำให้เข้าใจเนื้อหาชัดเจน เมื่อทำแบบฝึกหัดแล้วก็ทำได้ไม่ยากนัก - (1คน) กิจกรรมทำให้เข้าใจองแท้ ไม่ต้องท่อง	- (2คน) ทำให้รู้สึกไม่เครียด - (7คน) ทำให้รู้สึกสนใจสนุกสนาน ไม่เบื่อ - (4คน) กิจกรรมทำให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็น ทำให้เกิดความกระตือรือร้น	-	- (2คน) ได้เห็นความคิดและทัศนคติของเพื่อนคนอื่น ทำให้รู้จักกันมากยิ่งขึ้น - (1 คน) ทำให้รู้สึกเป็นกันเองกับผู้สอน	-

ตารางที่ 9 สาเหตุที่นักศึกษาพึงพอใจในกระบวนการเรียนการสอนแบบ PAR

ข้อดีของการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR						
เนื้อหา	เสริมทักษะ การนำไปใช้	ทำให้เข้าใจและ แตกฉาน	สร้างบรรยากาศ	เปิดโลกทัศน์	เสริมสัมพันธ์ภาพ	ทำให้เข้าใจ ตัวเอง
2 การมองสถานการณ์ ให้เป็นสารคดี	-(34คน) สามารถมอง สถานการณ์ให้เป็นสาระคดี อย่างสร้างสรรค์ได้	-(10คน) ได้เรียนรู้ว่าแต่ละ เรื่องนั้น สามารถมองได้ หลายมุม -(1 คน) ได้รู้ข่าวสารคดีง่าย กว่าที่คิด -(1คน) เอกสารและ ตัวอย่างทำให้เข้าใจเนื้อหา ชัดเจน	-(9คน) รู้สึกไม่เครียด และสนุกกับกิจกรรม -(4คน) ชอบบรรยากาศ ที่ทำให้นักศึกษาได้มี ส่วนร่วมในชั้นเรียน	-	-	-
3 การรวบรวมข้อมูล และการเขียน Plot	-(22คน) สามารถรวบรวม ข้อมูลสำหรับเขียนสารคดี และสามารถเขียน Plot ได้	-(16คน) ได้เข้าใจว่าการ รวบรวมข้อมูลมาเขียน สารคดีนั้น ต้องคำนึงว่าให้ ละเอียดและเป็นรูปธรรม	-(12คน) รู้สึกไม่เครียด และสนุกกับกิจกรรม -(6คน) ชอบบรรยากาศ ที่ทำให้นักศึกษาได้มี ส่วนร่วมในชั้นเรียน	-	-	-
4 โครงสร้างสารคดี	ไม่ได้ประเมินบทนี้ เพราะนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับ "ควรปรับปรุง" จึงเริ่มกระบวนการใหม่อีกครั้ง โดยแบ่งหัวข้อของการเรียนรู้เป็น 4.1-4.4					

ตารางที่ 9 สาเหตุที่นักศึกษาพึงพอใจในกระบวนการเรียนการสอนแบบ PAR

เนื้อหา		ข้อดีของการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR					
บทที่	เนื้อหา	เสริมทักษะ การนำไปใช้	ทำให้เข้าใจและ แตกฉาน	สร้างบรรยากาศ	เปิดโลกทัศน์	เสริมสัมพันธ์ภาพ	ทำให้เข้าใจ ตัวเอง
4/4.1	การเขียนชื่อเรื่อง	- (12 คน) สามารถสรรหาคำใหม่ ๆ มาสื่อความหมายให้น่าสนใจได้ - (2 คน) สามารถตั้งชื่อเรื่องให้น่าสนใจได้	- (2 คน) ได้รู้ชื่อเรื่องมีหลายชนิด และสำคัญกับการเขียน - (3 คน) กิจกรรมทำให้เข้าใจบทเรียนได้เร็ว - (1 คน) เนื้อหาและตัวอย่างหลากหลาย เข้าใจง่าย		- (3 คน) ได้เห็นความสามารถทางการคิดของเพื่อน ๆ รู้สึกว่าเพื่อน ๆ มีความสามารถมาก (มุมมองต่อคนรอบข้าง)		
4/4.2	การเขียนนำเรื่อง	- (8 คน) สามารถเขียนนำเรื่องให้น่าสนใจขึ้นได้ - (2 คน) ได้รู้ว่าต้องเขียนนำเรื่องให้ตรงกับแก่นเรื่อง และสามารถทำได้	- (8 คน) ได้รู้ว่าการเขียนนำเรื่องสามารถทำได้หลายวิธี - (2 คน) ทำแบบฝึกหัดแล้วเข้าใจมากขึ้น - (2 คน) กิจกรรมทำให้เข้าใจบทเรียนได้เร็ว - (1 คน) ได้รู้ว่าคุณนำเรื่องนั้นสำคัญ				- (1 คน) ได้รู้ว่าคุณเองมีความสามารถแค่ไหน และควรพัฒนาอะไรอีก

ตารางที่ 9 สาเหตุที่นักศึกษาพึงพอใจในกระบวนการเรียนการสอนแบบ PAR

บทที่	เนื้อหา	ข้อดีของการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR					
		เสริมทักษะการนำไปใช้	ทำให้เข้าใจและแตกฉาน	สร้างบรรยากาศ	เปิดโลกทัศน์	เสริมสัมพันธ์ภาพ	ทำให้เข้าใจตัวเอง
4/4.3	การเดินเรื่อง	- (1คน) สามารถกำหนดการเดินเรื่องในรูปแบบที่ทำให้สอดคล้องกันขึ้นได้	- (6คน) ได้รู้ว่าการเดินเรื่องช่วยให้สามารถนำเสนอใจยิ่งขึ้น - (3คน) ตัวอย่างยอดเยี่ยมเข้าใจง่าย - (6คน) ทำแบบฝึกหัดแล้วเข้าใจมากขึ้น	- (1คน) กิจกรรมทำให้รู้สึกสนุกกับการเรียน	- (2คน) ได้เห็นความสามารถทางความคิดของเพื่อน ๆ รู้สึกว่าเพื่อน ๆ มีความสามารถมาก (มุมมองต่อคนรอบข้าง)	- (1คน) ได้รู้จักวิธีทำงานเป็นทีม	
4/4.4	การเขียนส่วนสรุปเรื่อง	- (8คน) สามารถเขียนสรุปเรื่องให้สอดคล้องน่าสนใจ และผู้อ่านเกิดอารมณ์คล้อยตามมากขึ้น - (1คน) สามารถสร้างสรรคภาษาที่ใช้ในการเขียนสรุปได้ดีขึ้น - (1คน) สามารถทำได้ตั้งแต่ต้นจนถึงการทำแบบฝึกหัด	- (3คน) กิจกรรมทำให้เข้าใจบทเรียนได้เร็ว - (1คน) ได้รู้ว่าการเขียนส่วนสรุปมีหลายวิธี - (1คน) ได้รู้ว่าการสรุปนั้นสำคัญกับสารคดีมาก				

ตารางที่ 9 สาเหตุที่นักศึกษาพึงพอใจในกระบวนการเรียนการสอนแบบ PAR

บทที่	เนื้อหา	ข้อดีของการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR					
		เสริมทักษะการนำไปใช้	ทำให้เข้าใจและแตกฉาน	สร้างบรรยากาศ	เปิดโลกทัศน์	เสริมสัมพันธ์ภาพ	ทำให้เข้าใจตัวเอง
5/5.1	กลวิธีการเขียน	- (7คน) สามารถเขียนสาระสำคัญด้วยวิธีการเขียนที่สร้างสรรค์ และทำให้สามารถนำอ่านยิ่งขึ้น - (9คน) เมื่อได้ฝึกทำก็สามารถเขียนสารคดีให้นำอ่านมากขึ้น จึงรู้สึกว่าการคิดไม่ยากอย่างที่คิด - (5คน) ทำให้สามารถใช้ภาษาจะสละสลวยมากขึ้น	- (3คน) กิจกรรมทำให้เข้าใจบทเรียนได้เร็ว - (1คน) ได้รู้วิธีการเขียนให้สละสลวยนำอ่านมากขึ้น	- (3คน) กิจกรรมทำให้รู้สึกสนุก ไม่เบื่อ - (1คน) ขอบรรยายภาคที่ทำให้ให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในชั้นเรียน	- (4คน) ได้รู้งานสร้างสรรค์นั้น หากได้ร่วมกันคิดหลาย ๆ คน จะทำให้ได้ผลงานที่ดี - (3คน) ได้เห็นความคิดอันหลากหลายของเพื่อน ทำให้รู้ว่ามีความคิดที่แตกต่างกัน		
5/5.2	คุณลักษณะของสารคดี	- (13คน) การค้นคว้าด้วยตัวเองทำให้เข้าใจและนำไปปฏิบัติได้จริง - (1คน) เมื่อได้ฝึกทำก็สามารถเขียนสารคดีได้ดี	- (3คน) การค้นคว้าด้วยตัวเองทำให้เข้าใจถึงเนื้อหาอื่น ๆ เพิ่มเติมด้วย	- (1คน) กิจกรรมทำให้รู้สึกสนุกกับการเรียน	- (1คน) การค้นคว้าด้วยตัวเองทำให้เกิดความอยากรู้อื่น ๆ อีก		

ตารางที่ 9 สาเหตุที่นักศึกษาพึงพอใจในกระบวนการเรียนการสอนแบบ PAR

บทที่	เนื้อหา	ข้อดีของการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR				
		เสริมทักษะการนำไปใช้	ทำให้เข้าใจและแตกฉาน	สร้างบรรยากาศ	เปิดโลกทัศน์	เสริมสัมพันธ์ภาพ
6	การวิจารณ์เสารคดี	- (10คน) เมื่อได้ฝึกทำแม่ จะถูกบ้างผิดบ้าง สุดท้าย ก็สามารถทำได้	- (9คน) ฝึกกรรมทำให้เข้าใจ เรียนได้เร็ว - (6คน) เข้าใจหลักการวิจารณ์งานสารคดีมากขึ้น - (2คน) ภาวให้ศึกษารด้วยตัวเองจากเอกสารก่อนสรุปบทเรียน ทำให้จำเนื้อหาได้แม่นยำมากขึ้น โดยไม่ต้องกลับมาทบทวนอีก	- (3คน) ฝึกกรรมทำให้รู้สึกสนุกกับการเรียน	- (3คน) ฝึกกรรมทำให้ได้ฝึกสมอง สามารถนำวิธีคิด ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (มุมมองต่อสังคมดีขึ้น)	ทำให้เข้าใจตัวเอง - (1คน) ได้รู้ว่าตนเองเป็นคนคิดไม่ละเอียด และจะต้องพัฒนาให้เป็นคนละเอียดลออ ทางความคิดมากขึ้น

จากตารางที่ 9 ข้างต้น เมื่อจัดอันดับตามจำนวนคนที่แสดงความคิดเห็น แสดงให้เห็นว่า เหตุผลที่นักศึกษาพึงพอใจการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR มากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ (1) กิจกรรมช่วยเสริมทักษะ ให้นักศึกษาสามารถนำความรู้ทางทฤษฎี ไปใช้ในทางปฏิบัติได้จริง (2) กิจกรรมทำให้นักศึกษาเกิดความเข้าใจในบทเรียนอย่างแตกฉาน และ (3) กิจกรรมทำให้เกิดบรรยากาศสนุกสนานในการเรียนรู้ อีกด้วย

ทั้งนี้ทั้ง 3 เหตุผลในสามลำดับแรกดังกล่าว เป็นผลที่ผู้สอนได้คาดหวัง และตั้งเป็นเป้าหมายของการเรียนการสอนเอาไว้ ซึ่งกิจกรรมช่วยให้บรรลุผลได้เป็นอย่างดี แต่อีก 3 เหตุผลที่เกิดขึ้นตามลำดับหลัง นับเป็นผลพลอยได้จากการทำจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR ซึ่งเป็นผลดีที่ทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายหลายประการมากขึ้น ได้แก่ (1) กิจกรรมช่วยเสริมสร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างนักศึกษาด้วยกัน และนักศึกษากับผู้สอน (2) กิจกรรมช่วยให้นักศึกษาได้เปิดโลกทัศน์ที่มีต่อคน และต่อสังคมกว้างขึ้น และ (3) กิจกรรมทำให้นักศึกษาเข้าใจตัวเองมากขึ้น ตามลำดับ

5.2.2 สาเหตุที่นักศึกษาไม่พึงพอใจในกระบวนการเรียนการสอนแบบ PAR

จากข้อคำถามที่รวบรวมได้ นักศึกษาให้เหตุผลในเรื่อง “ความไม่พึงพอใจที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอนแบบ PAR” ไว้ 5 ประการ ดังนี้

- (1) เนื้อหาเยอะ จึงยังคงมีบางประเด็นที่ไม่เข้าใจ หมายถึง ในบางบทเรียน เนื้อหาค่อนข้างเยอะและยาก เมื่อจบกระบวนการแล้ว แม้จะเกิดความเข้าใจ แต่ก็ยังไม่มั่นใจว่าเข้าใจถ่องแท้แล้วหรือไม่ หรือบางคนอาจจะเข้าใจเนื้อหาโดยรวม แต่เมื่อกลับไปทบทวนทีละประเด็นแล้ว ก็ยังเหลือบางหัวข้อที่ไม่เข้าใจ
- (2) หากขาดเรียน ก็จะไม่เข้าใจ หมายถึง การเรียนการสอนในรูปแบบกระบวนการกิจกรรมนี้ ทำให้นักศึกษาที่เข้าเรียน เข้าใจเนื้อหาบทเรียนดี แต่หากขาดเรียน ก็จะไม่เข้าใจโดยสิ้นเชิง แม้จะไปถามเพื่อนร่วมชั้นเรียน เพื่อนก็ไม่สามารถอธิบายให้เข้าใจได้ เพราะเพื่อนอธิบายไม่เป็น หรือหากจะไปขอจดบันทึก (จด Lecture) เพื่อนก็จดเพียงหัวข้อ เพราะเพื่อนเข้าใจเนื้อหาไปแล้ว จึงไม่จดละเอียด เมื่อคนอื่นมาอ่านก็ทำให้เข้าใจยาก

- (3) สนุกกับกิจกรรมมากเกินไป จนลืมเนื้อหา หมายถึง กิจกรรมในบางบทเรียนนั้นสนุก และทำให้นักศึกษาเพลิดเพลิน จนใส่ใจกับกิจกรรมมากเกินไป และลืมเนื้อหาที่กำลังจะได้เรียนรู้จากกิจกรรมอีกต่อหนึ่ง
- (4) ไม่ชอบการทำงานกลุ่ม หมายถึง กิจกรรมในชั้นเรียนที่ผู้สอนให้ทำ ให้คิดเป็นกลุ่ม อาจมีปัญหา อุปสรรคบ้าง ทำให้นักศึกษาพึงพอใจกิจกรรมนั้น ไม่มากนัก
- (5) ยอยากฝึกมากกว่า 1 ครั้ง หมายถึง กิจกรรมในชั้นเรียน ช่วยให้นักศึกษาเข้าใจบทเรียนมากขึ้น แต่บางบทเรียน ผู้สอนให้ฝึกทำเพียงครั้งเดียว จึงทำให้ยังเข้าใจเนื้อหาได้ไม่ลึกซึ้งชัดเจนนัก

ทั้งนี้ รายละเอียดจากคำตอบของนักศึกษาทั้ง 5 ประเด็นข้างต้น ได้รวบรวมไว้ในตารางที่

ตารางที่ 10 สาขาที่นักศึกษาไม่พึงพอใจในกระบวนการเรียนการสอนแบบ PAR

บทที่	เนื้อหา	สาเหตุที่นักศึกษาไม่พึงพอใจต่อการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR					อยากฝึกมากกว่า 1 ครั้ง
		เนื้อหาเยอะ บางประเด็นที่ไม่เข้าใจ	หากขาดเรียน ก็จะไม่เข้าใจ	สนุกกับกิจกรรมมากเกินไป จนลืมเนื้อหา	ไม่ชอบ การทำงานกลุ่ม	อยากฝึก มากกว่า 1 ครั้ง	
1	สารคดีกับงานเขียน ประเภทต่าง ๆ และ ลักษณะสำคัญของ สารคดี	เนื้อหาเยอะ ยังคงไม่เข้าใจ (1คน) ยังคงไม่เข้าใจ เรื่องอัตวิสัย (Subjective) เพื่อนไปเรียนรู้อะไรได้	หากขาดเรียน ก็จะไม่เข้าใจ (1) คนขาดเรียนไม่สามารถ ยืมสมุดจด (lecture) ของ เพื่อนไปเรียนรู้อะไรได้	สนุกกับกิจกรรมมากเกินไป (1คน) สนุกกับกิจกรรมจน ลืมเนื้อหาในบทเรียน	ไม่ชอบ การทำงานกลุ่ม (1คน) การจับกลุ่มมักจะมี อยู่กับเพื่อนกลุ่มเดิม ๆ ทำ ให้ความหลากหลายใน ความคิด และทำให้บางคน ไม่ได้ทำความเข้าใจกัน (1คน) แบ่งกลุ่มโดยมี คนน้อยเกินไป ทำให้คิด อะไรได้ไม่มาก	-	
2	การมองเห็นการณ์ ให้เป็นสารคดีฯ	-	(1คน) ถ้าไม่เข้าเรียนก็จะไม่ เข้าใจอะไรเลย	-	(1คน) คนในกลุ่มบางคน ไม่ช่วยงานกลุ่มเลย	(2คน) อยากฝึก มากกว่า 1 ครั้ง	
3	การรวบรวมข้อมูล และการเขียน Plot	-	-	-	(1คน) คนในกลุ่มบางคน ไม่ช่วยงานกลุ่มเลย	-	
4	โครงสร้างสารคดี	ไม่ได้ประเมินบทนี้ เพราะนักศึกษาเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับ "ควรปรับปรุง" จึงเริ่มกระบวนการเรียนรู้นี้ใน 4.1-4.4					-

ตารางที่ 10 สาขาที่นักศึกษาไม่พึงพอใจในกระบวนการเรียนการสอนแบบ PAR

บทที่	เนื้อหา	สาขาที่นักศึกษาไม่พึงพอใจ ต่อการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR				
		เนื้อหาเยอะ จังยังคงมีบางประเด็นที่ไม่เข้าใจ	หากขาดเรียน ก็จะไม่เข้าใจ	สนุกกับกิจกรรมมากเกินไป	ไม่ชอบการทำงานกลุ่ม	อยากฝึกมากกว่า 1 ครั้ง
4/4.1	การเขียนชื่อเรื่อง	- (2คน) ยังไม่ค่อยเข้าใจ	-	-	-	- (1คน) ตัวอย่างน้อย อยากฝึกฝนอีกครั้ง
4/4.2	การเขียนนำเรื่อง	-	-	-	-	- (3คน) ตัวอย่างน้อย อยากฝึกฝนอีกครั้ง
4/4.3	การเดินเรื่อง	- (1คน) เนื้อหาเยอะ จังยังไม่ค่อยเข้าใจ	-	-	-	- (1คน) อยากฝึกฝนอีก เพราะยังทำไม่ได้
4/4.4	การเขียนส่วนสรุปเรื่อง	- (1คน) เนื้อหาเยอะ จังยังไม่ค่อยเข้าใจ	-	-	-	- (1คน) อยากฝึกฝนอีก เพราะยังทำไม่ได้
5/5.1	กลวิธีการเขียน	ไม่มีนักศึกษแสดงความคิดเห็นว่า "ไม่พึงพอใจ"				
5/5.2	คุณลักษณะของสารคดี	- (1คน) เนื้อหายาก จังยังไม่ค่อยเข้าใจ	-	-	- (1คน) หากไม่ได้อย่าทำงานกลุ่ม ก็จะไม่เข้าใจ	-
6	การวิจารณ์สารคดี	-	-	-	-	- (2คน) อยากฝึกฝนอีก เพราะยังทำไม่ได้

จากตารางที่ 10 ข้างต้น เมื่อจัดอันดับตามจำนวนคนที่แสดงความคิดเห็น แสดงให้เห็นว่า เหตุผลที่นักศึกษาไม่พึงพอใจการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR ตามลำดับมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ อยากฝึกซ้ำเพื่อทบทวนอีก เนื้อหาในบทเรียนมีเยอะ จึงยังมีบางประเด็นที่ไม่เข้าใจ ไม่ชอบทำกิจกรรมกลุ่ม หากขาดเรียนก็จะไม่เข้าใจ และสนุกกับกิจกรรมจนลืมใส่ใจเนื้อหา ตามลำดับ ซึ่งผู้สอนจะนำข้อคิดเห็นนี้ไปพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ทั้งนี้เหตุผลในลำดับที่ 4 คือ “หากขาดเรียนก็จะไม่เข้าใจ” นั้น ผู้สอนจะไม่ถือเป็นเหตุผลที่ต้องนำไปใช้ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน เพราะเป็นเหตุผลที่เป็นข้อดี นับเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ทำให้นักศึกษารู้ว่าขาดเรียนไม่ได้ และนักศึกษาที่ขยันตั้งใจ ก็จะไม่ขาดเรียน ถือเป็นแรงจูงใจหรือแรงกระตุ้นให้นักศึกษาเข้าชั้นเรียนมากขึ้น อันจะส่งผลดีต่อสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ของนักศึกษาเอง